

2. KONSULTASJONSMØTE 19.04.04 - REFERAT

Saksnr.: 04/618

Tilstede: *Fra staten:*

Kommunal- og regionalminister Erna Solberg, statssekretær Frank Jenssen (KRD), statssekretær Kari Olrud Moen (FIN), arbeids- og administrasjonsminister Morten Andreas Meyer, politisk rådgiver Elisabeth Aspaker (UFD), statssekretær Jan Otto Risebrobakken (SOS), statssekretær Leif Helge Kongshaug (LD), statssekretær Hans Olav Syversen (BFD).

Fra Kommunenes Sentralforbund:

Leder Halvdan Skard, Odd Arild Kvaløy, Oddleif Olavsén, Ulf Leirstein, Matz Sandman, Øyvind Tveit.

Dato: 19. april 2004, kl. 0930 – 1130 i R5

Møteleder: Statsråd Erna Solberg

Referent: Mari Jacobsen, KRD

1. Konsultasjonsmøtet

Erna Solberg ønsket velkommen til møtet. Det ble vist til innkallingen og det utsendte materialet som var forberedt av administrasjonen.

Hovedfokus for det andre konsultasjonsmøtet er kommunesektorens oppgaver og tjenesteproduksjon knyttet til framleggingen av kommuneproposisjonen: reformer og utbygging av tjenestetilbudet, endringer i lover, forskrifter og regelverk som har økonomiske konsekvenser, endring i oppgavefordeling og oppgaver utenfor kommuneopplegget. På bakgrunn av diskusjonen på det første konsultasjonsmøtet 5. mars 2004, var også problemstillinger knyttet til langsiktig plan/tiltak for oppretting av den økonomiske ubalansen tema på møtet.

Solberg sa at det er lite tilfredsstillende at informasjon fra materiale som ikke er politisk avklart fremkommer i media. Hun viste til at konsultasjonsordningen bygger på fortrolighet og tillitt mellom partene, og at muligheten for reell politisk dialog er avhengig av at denne fortroligheten og tillitten ikke svekkes.

2. Om langsiktig plan/tiltak for oppretting av den økonomiske ubalansen i kommunesektoren

KRD og KS er enige om at det er en ubalanse i kommuneøkonomien, og at den økonomiske situasjonen representerer en stor utfordring for kommunesektoren. Partene er videre enige om at denne ubalansen må rettes opp over tid. Partene er imidlertid uenige om på hvilken måte dette bør skje.

KS har fremmet forslag om en plan over tre år for oppretting av den økonomiske ubalansen. KS har drøftet ulike tiltak for å sikre at realveksten i inntektene blir brukt til å styrke den finansielle situasjonen.

KRD vil i forbindelse med det årlige budsjettarbeidet vurdere hvordan økte frie inntekter og økt handlefrihet kan bidra til å styrke kommunesektorens finansielle situasjon. KRD ønsker imidlertid ikke å forplikte seg til en bindende plan som strekker seg over flere år i en situasjon der det allerede på flere deler av statsbudsjettet ligger budsjettbindinger, herunder bindinger på kommuneopplegget, jf. barnehageforliket. Et flertall i Stortingets finanskomité deler KRDs oppfatning om at det er et press på å binde opp den økonomiske handlefriheten for fremtiden gjennom å vedta opptrappingsplaner som må følges opp med økte bevilgninger. Det vil for alle sektorer fremstå som en fordel å være omfattet av en opptrappingsplan som gjør at sektoren automatisk blir prioritert på årets budsjett.

KRD vil for øvrig presentere problemstillingen i kommuneproposisjonen for 2005.

3 Kommunesektorens oppgaver og tjenesteproduksjon

Barne- og familiedepartementet

Barnehage

KS viste til at kommunene etter dagens regler er forpliktet til å godkjenne virksomheter som oppfyller lovens krav til å bli en barnehage. Dette innebærer at en virksomhet må godkjennes selv om det ikke er behov for plassene i kommunen. KS ønsker et tilsvarende godkjenningssystem som det som gjelder for etablering av friskoler, hvor kommunene har rett til å bli hørt.

BFD vil se på denne problemstillingen i forbindelse med den pågående gjennomgangen av barnehageloven.

KRD understreket at kommunen ikke foretar en behovsprøving knyttet til etablering av friskoler, men at kommunene vurderer om etableringen vil skape økonomiske problemer for kommunen.

Sosialdepartementet

(Se omtale i materialet).

Kommunal- og regionaldepartementet

Momskompensasjonsordningen

Med hensyn til foreldelsesreglene som gjelder for kompensasjonskrav, viste KRD til at etter de regnskapsrutiner som er lagt av KRD og implementert i samarbeid mellom departementet, systemleverandør og den enkelte kommune, vil kravene akkumuleres automatisk i systemet og være klare til innsending til skattemyndighetene ved utløpet av en regnskapsperiode. Reglene kan likevel ha utilsiktede virkninger, og FIN vil se på foreldelsesfristene på grunnlag av blant annet henvendelsene fra KS.

KS ba om at det etableres en arbeidsgruppe med deltakelse fra KRD, FIN og KS, som følger utviklingen i momskompensasjonen, og vurderer om utvidelsen av ordningen i 2004 virker nøytralt for kommuner og fylkeskommuner.

KRD sa seg enig i behovet for kontakt på administrativt nivå mellom KS, KRD og FIN. KRD vil komme tilbake til spørsmålet om hvordan denne kontakten bør organiseres.

Introduksjonsordningen

KS viste til Stortingets vedtak om fullfinansiering av introduksjonsloven. Selv om ordningen vil føre til innsparinger på et senere tidspunkt, sa KS at det er nødvendig å tilføre kommunene ekstra midler til økt aktivitet og ressursbruk de to første årene etter innføring av programmet, fordi integreringstilskuddet er beregnet ut fra kommunenes utgifter og dermed aktivitetsnivå 2 år tilbake.

KRD sa at det i forkant av innføringen av ordningen er vanskelig å se hvor stor utgiftsøkningen vil bli de første årene. Dette vil også variere mellom kommunene. KRD viste til at beregningsutvalgets kartlegginger er lagt til grunn, og at ordningen skal finansieres innenfor rammen av integreringstilskuddet, kommunale innvandreriltak og tilskudd til norskopplæring for voksne innvandrere. Videre er 30 mill. kroner også i år gitt til tiltak som støtter opp om kommunale introduksjonsprogram i de kommunene som nå tar introduksjonsordningen i bruk.

Tilskudd til norskopplæring

KRD viste til at ot.prp. om lov om endring i introduksjonsloven, utlendingsloven og statsborgerloven ble fremmet 2. april. Det foreslås å utrede en omlegging av dagens øremerkede tilskudd til en per capita-basert tilskuddsordning. Med en slik ordning vil kommunene motta tilskudd etter en enhetlig satsstruktur, uavhengig av hvordan tilbudet organiseres i den enkelte kommune. Et per capita tilskudd vil, i forhold til finansiering via rammetilskuddet, raskere fange opp endringer i målgruppens størrelse.

I tråd med regjeringens retningslinjer for statlig styring av kommunesektoren, har KRD fortsatt som ambisjon at tilskuddet skal legges inn i rammetilskuddet etter at reformen har virket i noen år.

KS ba om at utgifter til lokaler legges inn i voksenopplæringstilskuddet fra 1. september 2004. Dette ble ikke imøtekommet.

Skoleanlegg – rentekompensasjonsordningen

KS viste til at rentekompensasjonsordningen er mye brukt, og ba om at investeringsrammen for 2005 utvides. Videre ba KS om at ordningen gis helårsvirkning fra 1. år, også for 2004.

UFD viste til eiendomsforvaltningsutvalget, og vil løpende vurdere de behov som avdekkes.

KRD viste til at halvårsvirkning for investeringsrammen er et vanlig budsjetteringsprinsipp, basert på at en venter jevn innfasing av nye prosjekter gjennom året.

Helsedepartementet

Opptrappingsplanen for psykisk helse

KS pekte på at det er nedlagt langt flere psykiatriske sykehjemsplasser enn planlagt i Opptrappingsplanen. Dette fører til en økning i utgiftene i kommunene.

Det er enighet mellom partene om mye av situasjonsbeskrivelsen, og behovet for å prioritere kommunesektoren i resten av planperioden.

KS pekte på at generelle ordninger for vanskeligstilte ikke kan erstatte boligtiltakene i opptrappingsplanen.

HD konstaterte at partene ikke er enige når det gjelder behov for spesielle boligtiltak.

Utdannings- og forskningsdepartementet

Tilskudd til opplæring for språklige minoriteter i grunnskolen

KS tok opp behovet for å øke tilskuddet til opplæring for språklige minoriteter i grunnskolen slik at det dekker 90 pst. av kommunenes utgifter til norsk og morsmålsundervisning.

UFD svarte at dette er et budsjettspørsmål som man eventuelt vil komme tilbake til.

4 Orienteringssaker

Ønske fra KS om hyppigere oppdatering av skatteanslag for kommunesektoren

FIN viste til at utarbeiding, revisjon og offentliggjøring av skatteanslag for kommunesektoren er tilpasset budsjettprosessen, og at det vil være svært uheldig å løsrive arbeidet med skatteanslag for kommunesektoren fra en samlet gjennomgang av den økonomiske utviklingen.

KS ba om at TBU forelegges beregningen av det konkrete skatteanslag til orientering etter at budsjettet er lagt fram.

KRD og FIN stilte seg positive til forslaget. FIN vil se nærmere på hvordan dette gjennomføres med henblikk på nasjonalbudsjettet for 2005.

Oppgaveendringer barnevern, familievern og rusområdet

KS viste til at fylkesordførerne/-rådslederne i møte med KRD-ministeren 23. mars 2004 har fremholdt at uttrekket må settes til nivå regnskap 2002, og at administrasjonstrekket bør tas helt ut.

KRD pekte på at administrasjonstrekket stemmer godt overens med de stillingene som er overført, og at det på bakgrunn av dette er vanskelig å si at uttrekket ikke skal gjøres. Saken vil bli omtalt i kommuneproposisjonen.

5 Andre innspill

SOS opplyste at høringsrunden om ny alkohollov er avsluttet, og departementet tar sikte på å fremme en ot.prp. i mai 2004.

KS' politiske prioriteringer ble omdelt og redegjort for i møtet, se vedlegg til materialet.

Administrasjonen ble på bakgrunn av møtet bedt om å utarbeide forslag til omforent tekst på enkelte punkter i materialet.